ISSN: 2602-2516
Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi
Journal of Interdisciplinary Educational Research
2022; 6(11);90-100

Eğitici Çizgi Romanlara İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bakış Açıları

Perspectives of Social Studies Teachers on Educational Comics

Yavuz TOPKAYA[1] Deniz Mehmet YILMAZ[2] Fatih KALKAR[3] Süleyman ERTEN[4] Musa KARAOĞLU[5]

Öz
Eğitim kurumlarında verilen eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha etkili bir şekilde yürütülmesine olanak sağlayan birçok farklı etkenden bahsedilebilir. Ancak son yıllarda özellikle öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmeleri üzerinde olumlu katkılar sağlayan bir tür olan eğitici çizgi romanların ders sürecinde kullanılmasının ne gibi sonuçlar doğuracağı daha ayrıntılı bir şekilde incelenmelidir. Bundan dolayı yapılan bu araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlara ilişkin bakış açıları incelenmiştir. Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Hatay il merkezinde görev yapan 15 sosyal bilgiler öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tekniği göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşme formunda yer alan sorulara vermiş oldukları cevaplar içerik analizi tekniği göz önünde bulundurularak analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında ulaşılan bulgular neticesinde şu sonuçlar elde edilmiştir: Eğitici çizgi romanların bilginin eğlenceli bir şekilde okuyucuya verilmesine olanak sağlaması, bilgiyi kısa ve net bir şekilde okuyucuya sunması, dersten sıkılmayı engellemesi, merak duygusunu tetiklemesi ve konu/kazanım/değer unsurlarını kısa ve net bir şekilde ele almasına olanak sağlayan unsurlar olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, sosyal bilgiler öğretmeni, eğitici çizgi roman.

Abstract
Many different factors can be mentioned that allow the education activities given in educational institutions to be carried out more effectively. However, in recent years, the use of educational comics, a genre that has made positive contributions to the cognitive and sensory learning of students, should be examined in more detail. Therefore, in this research, the perspectives of social studies teachers regarding educational comics were examined. The research was carried out on 15 social studies teachers working in the Hatay provincial center in the 2021-2022 academic year. The research was designed with the case study technique, one of the qualitative research methods, in mind. The answers given by social studies teachers to the questions in the interview form were analyzed by considering the content analysis technique. As a result of the findings reached within the scope of the study, the following results were obtained. It was determined that educational comics provide the reader with information in a fun way, provide the reader with information briefly and clearly, prevent boredom from the lesson, trigger a sense of curiosity, and there are elements that allow him to briefly and clearly address the elements of subject/acquisition/value.

Key Words: Social studies, social studies teacher, educational comics.

[1] Doç. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD. topkayay@gmail.com, orcid.org/0000-0001-9722-1114
[2] Müdür Yrd., Hatay Nizamettin Özkan Ilkokulu, denizyilmaz1000@hotmail.com, orcid.org/0000-0002-4129-1655
[3] Müdür, Reyhanli Uzunkavak Ilkokulu, fatihkalkar@hotmail.com, orcid.org/0000-0002-3741-0455
[4] Müdür, Reyhanli Toki Sezer Uçar Ortaokulu, suleymanerten@gmail.com, orcid.org/0000-0003-4809-5574
[5] Müdür, Antakya Yeşilova Ilkokulu, mkaraoglu31@hotmail.com, orcid.org/0000-0002-3499-6534

Geliş Tarihi : 18.04.2022
Kabul Tarihi : 22.04.2022

GİRİŞ

Günümüz dünyasında yaşanan bilimsel gelişmeler, insanoğlunun bilgiye ulaşma ile onu kullanabilme hızını arttırmıştır. Bu gelişmeler neticesinde öğretmenler var olan bu teknolojik etkinin tüm imkanlarından faydalanarak sınıf dışı ortamlarını dahi anlık bir şekilde sınıf ortamına taşıyabilmektedirler. Özellikle de öğrenmeler üzerinde önemli bir paya sahip olan görsel materyallerin artık sınıf ortamlarına yine bu bahsedilen teknolojiden faydalanılarak taşındığı bilinmektedir. Eğitim-öğretim etkinliklerinde bu denli öneme sahip olan görsel materyallerin derse olan ilgiyi üst düzeye çıkarmada ve dersleri eğlenceli bir yapıya dönüştürdüğü ifade edilebilir (Topkaya & Şimşek, 2017).

Eğitim-öğretim etkinliklerinde bu denli öneme sahip olan materyallerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor açıdan öğrencilerin gelişimini doğrudan pozitif yönde desteklediği bilinmektedir. Bireye geniş bir perspektiften bakma açısı kazandırmada, eğitim-öğretim faaliyetlerinin zenginleştirilmesinde ve farklı bireylere farklı düzeyde yani bireysel öğrenme hızlarına göre süreçleri oluşturmada materyal kullanımının büyük bir etkiye sahip olduğu da yine bilinmektedir. Öğretim materyallerinin sınıf içerisinde hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından hayati bir öneme sahip olduğu da yine unutulmamalıdır. Bu materyaller, derslerin hedefine ulaşmada öğrencilere büyük kolaylıklar sağlarken; öğretmenler açısından da dersleri zenginleştirmekle birlikte anlatılacak konunun somutlaştırılıp öğrencilere basit bir şekilde sunulmasına olanak sağlar. Nitekim hem ders hem de dersin içeriğine uygun olarak hazırlanan materyallerle konuların işlenmesinin ders sürecini daha eğlenceli bir hale getireceği kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır (Avcı Yücel & Ergün, 2015). Çünkü materyaller öğrencilerin duyu organlarına hitap ederek onların tutum ve davranışlarına büyük katılar sunmaktadır. Çünkü yapılan araştırmalar herhangi bir materyal ne kadar fazla duyu organına hitap ederse öğrenme faaliyetleri de o denli yüksek oranda sonuca ulaşacağını ortaya koymaktadır (Dilmaç, 2013). Nitekim bu konu hakkında Şentürk (2020) öğrenciler tarafından bilinmeyen ve kabul görmeyen bir materyalle öğrencinin ilgisinin derse çekilemeyeceği ve bunun doğal bir sonucu olarak da istenilen hedefe ulaşılamayacağı ifade edilmiştir.

İçinde bulunulan postmodern dönemde olduğu gibi geçmişte de insan ihtiyaçları sürekli değişmiş ve insanoğlu da buna bağlı olarak farklı arayışlar içerisine girmiştir. Bu arayışlar sırasında insanoğlunun yapmış olduğu faaliyetler, ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre farklı şekilde etkide bulunmuş. Bunun neticesinde gelişmişlik düzeyi toplumdan topluma ve ülkeden ülkeye değişiklik göstermiştir. Paleolitik dönemden günümüz modern çağa kadar toplumların gelişmişlikleri farklı tür etkinliklerle ifade edilmekteydi. Örneğin önceki dönemlerde ülkelerin gelişmişlikleri toplumların yaptıkları tarımsal etkinliklere göre ifade edilirken bir müddet sonra bu gelişmişlik kıstası üretilen demir-çelik miktarına geçmiş ve günümüz modern çağda ise bu kıstas artık tamamıyla bilgiyi üretme, kullanma ve insan hayatına sokma düzeyine göre şekil almaktadır (Akkoyunlu, 1993). İçinde bulunulan bu yüzyılda bilim ve bilimsel bakış açısı o denli ileri boyutlar taşınmış durumdadır ki artık ülkeler ve o ülkelerin karar alıcıları, eğitime ve eğitimin en önemli öğesi olan programlara artık daha fazla kafa yormaktadırlar. Özellikle öğretim programlarının yüzyılın gerekliliklerine ve içinde yaşanılan zaman dilimine göre revize edilip güncellenmesi gerekmektedir (Ünal ve Demirkaya, 2019). Öğretim programlarının güncellenmesiyle birlikte bünyesinde yer alan kazanımların etkili bir şekilde öğrencilere öğretilebilmesi için bu kazanımların farklı türden materyallerle desteklenerek aktarılması gerekmektedir.

Ders süreci içerisinde kullanılan materyaller, eğitim-öğretim etkinliklerinin kalite boyutunu en üste çıkaran önemli argümanlardır. Bilhassa öğrencilerin ders sürecine daha aktif bir şekilde katılmalarına olanak sağlayan ve öğrencilerin öğrenme etkinliklerinin merkezinde bulunmalarına büyük katkı sağlayan unsurlardır. Ancak bu denli öneme sahip olan materyallerin istendik sonuçları ortaya çıkarabilmesi adına özellikle hazırlanırken dersin içeriğine, kazanımlara ve değerlere göre hazırlanmasında fayda vardır. Özellikle ders sürecinin

zenginleştirilmesinde birden çok farklı türden materyalden bahsedilebilir ancak eğitici çizgi romanlar son yıllarda bilişsel ve duyuşsal öğrenmeler üzerinde son derece başarılı sonuçları beraberinde getirmiştir. Amerikalı ünlü düşünür ve pedagog John Dewey (1916), ders süreci içerisinde eğitici çizgi roman kullanımının derse yönelik pozitif bir etki yaratacağı görüşüne sahip olduğu bilinmektedir. Dewey, öğrencilerin derse yönelik bakış açılarını ve onları derse yönelik motive etmek için görsel materyallerin kullanılmasına önem verilmesi gerektiğini şu ifadesiyle ortaya koymuştur: "Görüntünün büyük bir eğitim aracı olduğuna inanıyorum" (Ünal ve Demirkaya, 2019).

Çizgi romanların sanatsal bir tür olduğuna dikkat çeken Alsaç (1994)'a göre çizgi roman herhangi bir öykünün çizimlerle anlatılması olayıdır. Platin (1985)'e göre çizgi roman, devamlılık özellikleri olan resimlerin herhangi bir temaya ait durumu anlatması şeklinde ifade etmiştir. Inge (1997) tarafından ise çizgi roman, resim, karakter ve kurgu yani bir senaryonun dengeli bir şekilde ele alınışı şeklinde ifade edilmiştir.

Çizgi roman ve karikatür birçok kişi tarafından aynı şey olarak ifade edilse de bu iki türün aslında birbirinden çok farklı olduğu ve her iki türün de farklı birer konsepte sahip olduğu ifade edilebilir (Topkaya, 2014). Çizgi romanlarda bir akış ve birbirini izleyen kareler mevcutken; karikatürler ise tek kareden oluşan ve ancak bir durumu gözler önüne seren bir yapıya sahip olduğu ifade edilebilir (Horn, 1976; Yıldır, 1987).

Kendine has bir konsepte sahip olan eğitici çizgi romanlara ilişkin özellikler aşağıda maddeler halinde şu şekilde ifade edilmektedir:

- Devam özelliği olan resimlerle (kare) herhangi bir hikayenin anlatılması,
- Karakterlere ait özelliklerin süreklilik göstermesi,
- Konuşma (ifade) balonları ile resimlerin bir arada ele alınması,
- Yazı-resim ilişkisinin bulunmasıyla birlikte ağırlığın resimlerde olması,
- Belli bir zaman dilimi içerisinde basılması (Tuncer, 1993).
- Eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde yer alan eğitici çizgi romanların ders sürecinde kullanılmasına neden olan belli başlı özellikleri şu şekilde ifade etmek gerekmektedir:
- Eğitici çizgi roman kapsamında ele alınan konuların ilgili bir şekilde okunmaya olanak sunması,
- Eğitici çizgi romanların derse aktif bir şekilde katılmaya olanak sunması,
- Eğitici çizgi romanların konuyla birlikte ders sürecini eğlenceli bir yapıya dönüştürmesi,
- Anlam kargaşası ve zor olan konuların öğretilmesinde eğitici çizgi romanların etkili bir öğrenme ortamı sunması,
- Eğitici çizgi romanlarda yazı-resim ilişkisinin öğretilecek konuyu basitleştirmesi,
- Eğitici çizgi romanlarda yer alan karakterlerle özdeşim kurmanın konuları daha anlaşılır hale getirmeye olanak sunması,
- Eğitici çizgi romanların nitelikli, karakterli ve erdem sahibi bireyler yetiştirmeye olanak sunması (Marston, 1943; Hutchinson, 1949; Parsons ve Smith, 1993; Pustz, 2012).

İlgili alan yazın incelendiğinde eğitici çizgi romanların akademik başarı ve tutum üzerindeki etkisini inceleyen çalışmaların yoğunluk gösterdiği görülürken (Akkaya, 2013; Cary, 2004; Cihan, 2014; Freeman ve Freeman, 2000; Khoii ve Forouzesh, 2010; Megawati ve Anugerahwati, 2012; Meriç, 2013; Topkaya ve Şimşek, 2016; Topkaya ve Yılar, 2015) eğitici çizgi romanlara yönelik bakış açısının incelendiği (nitel) çalışma sayısının oldukça az olduğu

(Yıldırım, 2016; Topkaya ve Doğan, 2020) görülmektedir. Nitel bir kurguya sahip olarak tasarlanan bu çalışmanın ilgili literature bu bağlamda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Yapılan bu çalışmada temel amaç; sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlara yönelik görüşlerinin ortaya konulmasıdır. Bu bağlamda yapılan bu araştırmada şu alt problemlere ilişkin cevaplar aranacaktır:

1) Eğitici çizgi romanlarda gördüğünüz olumlu yönler nelerdir?
2) Eğitici çizgi romanlarda gördüğünüz olumsuz yönler nelerdir?
3) Eğitici çizgi romanların derse yönelik motivasyon üzerinde ne gibi bir etkiye sahiptir?
4) Eğitici çizgi romanların okuma alışkanlığı kazandırmada nasıl bir etkiye sahiptir?
5) Eğitici çizgi romanlar konu/kazanım/değer unsurlarını ne şekilde ele almaktadır?

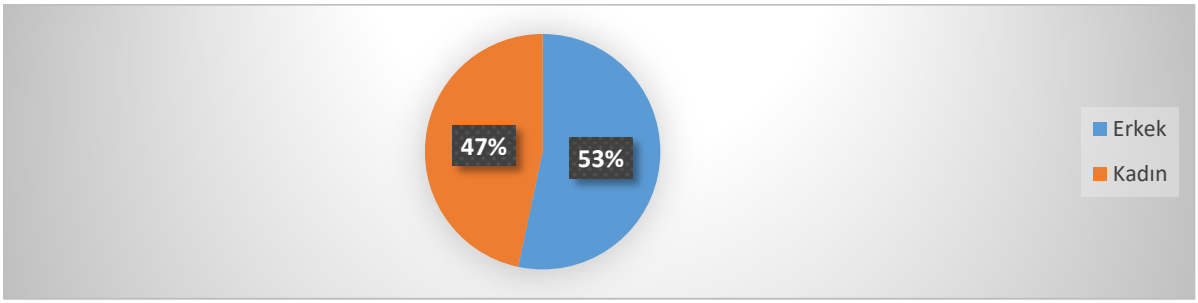
YÖNTEM

Araştırma Deseni

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlara yönelik görüşlerinin incelendiği bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tekniği göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Nitel olan bir durum çalışmasının en belirgin yönü bir veya birden fazla olayın derinlemesine bir şekilde incelemektir. Herhangi bir duruma ait farklı türden etkenler bütüncül bir bakış açısı ile incelenir ve bakış açısının var olan durumu nasıl etkilediği ile o durumdan nasıl etkilendiği araştırılmaktadır. Bu gerekçelerden dolayı araştırmanın verileri, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tekniği ile elde edilmiştir. Durum çalışması; mevcut bir olgu, durum ya da güncel bir olay hakkında bireyler ile herhangi bir grubun bakış açılarının ayrıntılı bir biçimde ortaya konulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Diğer bir ifadeyle durum çalışması, herhangi bir durumu açıklamak ya da o durumla ilgili değişim ile gelişimi etkileyen etkenleri ayrıntılı bir şekilde ortaya koyan ve bunu yaparken de süreç boyunca kat edilen gelişlimi ortaya koyan boylamsal bir yaklaşım olarak ifade edilebilir (Best ve Kahn, 2017).

Çalışma Grubu

Gerçekleştirilen bu araştırma, Hatay il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda görev yapan 15 sosyal bilgiler öğretmeni üzerinde yürütülmüştür. Yapılan araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim döneminin devam ettiği güz yarıyılında yapılmıştır. Çalışma grubunda yer alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin 8'i erkek (%53) ve 7'si de bayandır (%47). Çalışma grubu kapsamında kendisinden görüşleri istenen sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamı hiçbir baskı/zorunluluk olmadan kendi rızaları ile araştırmaya katılmışlardır.



Grafik 1. Çalışma Grubuna Ait Bilgiler

Veri Toplama Araçları

Yapılacak olan nitel araştırmalarda; araştırmayı yürüten kişi/kişiler, çalışmaları için veri toplamak amacıyla gözlem, görüşme formları, mülakatlar aracılığıyla katılımcılardan veri toplamaktadırlar (Wiersma, 1995). Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlara yönelik bakış açılarının ortaya konulduğu bu araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla katılımcılardan veriler toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formunda katılımcılara yöneltilen 5 tane açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşme formunda yer alan açık uçlu soruların içirik ile kapsam geçerliliğini ortaya koymak adına 3 uzman görüşüne müracaat edilmiş ve formda yer alan soruların anlaşılır olup olmadığını sınamak adına araştırmaya dahil edilmeyen 7 sosyal bilgiler öğretmenine formlar dağıtılmış ve onlardan geri gelen dönütler ışığında bazı sorularda yer alan ifadeler revize edilerek görüşme formuna son şekli verilmiştir. Eğitici çizgi romanlara yönelik katılımcılardan görüşlerini alabilmek adına öncelikle olarak onlara araştırmacılar tarafından www.pixton.com adlı uygulama aracılığıyla hazırlanmış olan eğitici çizgi romanlar dağıtılmış ve dağıtılan çizgi romanları okumaları istenmiştir. Bu aşamadan sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları katılımcılara dağıtılarak hazırlanmış olan eğitici çizgi romanlara yönelik soruları yanıtlamaları istenmiştir. Katılımcılardan görüş almak amacıyla hazırlanmış eğitici çizgi romanlara ait küçük bölüme aşağıda yer verilmiştir.



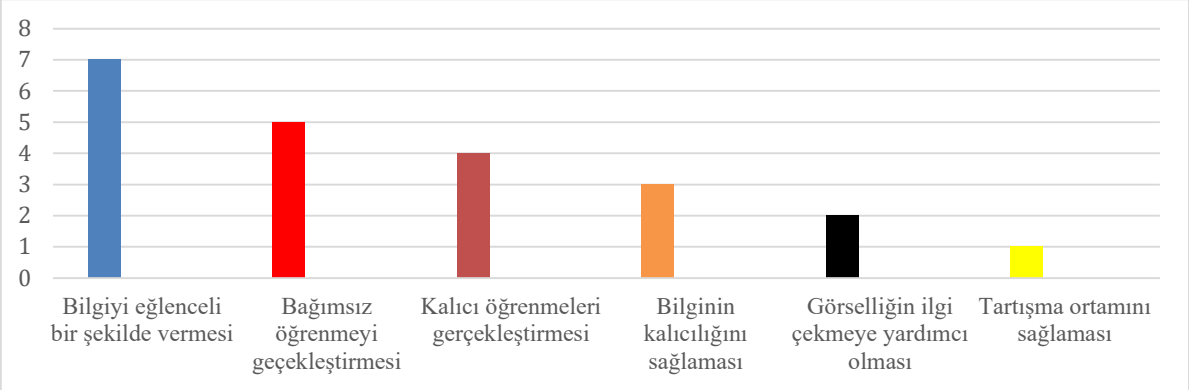
Resim 1. Çalışmada Kapsamında Kullanılan Eğitici Roman

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında görüşlerine müracaat edilen sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlara ilişkin bakış açılarının incelendiği bu araştırmada ulaşılan veriler, içerik analizi tekniği göz önünde bulundurularak analiz edilmiştir. İçerik analizi tekniğinde asıl önemli unsur, elde edilen verileri ortaya koyacak kavramlarla birlikte var olan ilişkileri saptamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Elde edilen verilerin çözümlenmesinde asıl hedef birbirini ilgilendiren verilerin belli başlı temalar altında toplanmasını sağlamaktır (Patton, 1990). Ulaşılan tema/temaların oluşturulmasında ifadelerin sıklık derecesi göz önünde bulundurulmuş ve sıralama da çoktan aza doğru yoluna gidilmiş ve ulaşılan temaları destekleyecek öğretmen ifadeleri Ö-1, Ö-2, Ö-3,…Ö-15 biçiminde ifade edilmiştir.

BULGULAR

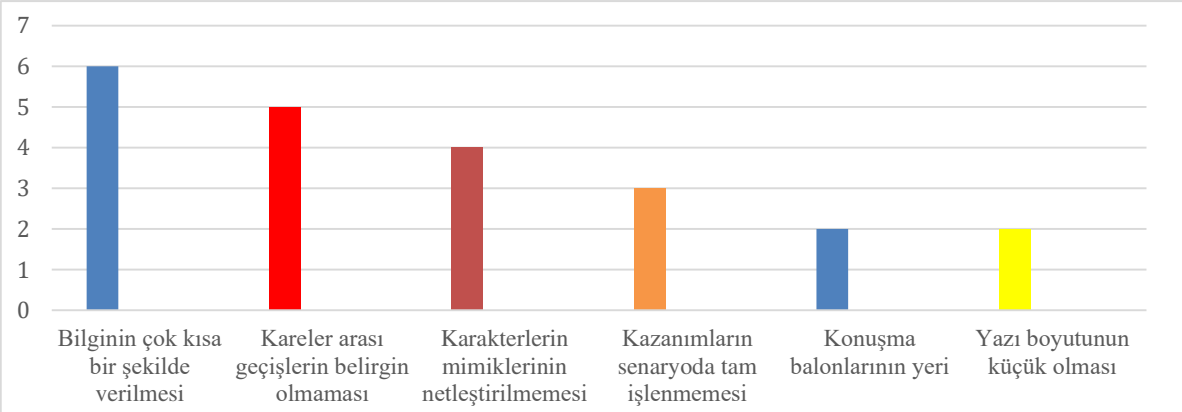
Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitici çizgi romanlara yönelik görüşlerinin incelendiği bu çalışmada elde edilen veriler neticesinde ulaşılan bulgulara aşağıda ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.



Şeki1. Eğitici Çizgi Romanlarda Olumlu Görünen Yönlere İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine yöneltilen "*Eğitici çizgi romanlarda gördüğünüz olumlu yönler nelerdir?*" açık uçlu soruya sosyal bilgiler öğretmenlerinin vermiş oldukları cevaplara Şekil 1'de ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Şekil 1 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin 7'si "*Bilgiyi eğlenceli bir şekilde vermesi*" şeklinde görüş bildirmiştir. 5 sosyal bilgiler öğretmeni "*Bağımsız öğrenmeyi gerçekleştirmesi*" cevabını verirken, 4 sosyal bilgiler öğretmeni "*Kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirmesi*" görüşünü, 3 sosyal bilgiler öğretmeni "*Bilginin kalıcılığını sağlaması*" görüşünü, 2 sosyal bilgiler öğretmeni "*Görselliğin ilgi çekmeye yardımcı olması*" görüşünü belirtmiştir. 1 sosyal bilgiler öğretmeni ise "*Tartışma ortamını sağlaması*" şeklinde görüş ortaya koymuştur.

Şekil 1'de ön plana çıkan öğretmen görüşüne ait ifadeye şu şekilde yer verilmiştir: (*...derslerde bazı kavramlar ve konular öğrenciler tarafından çok ilgi uyandırmıyor ve ders sürecinde öğrenciler derslerden sıkılıyorlar. Çizgi romanlar konuları eğlenceli bir hale getirdiğinden öğretmenlerin derslerinde bu materyalleri sıklıkla kullanmaları gerektiğini düşünüyorum. Özellikle çizgi romanda yer alan karakterlerin mizahi dili kullanmaları öğrencilerin derse olan ilgisini daha üst düzeye çıkarır ve bu da başarıyı beraberinde daha fazla getirebilir. Ö7)*

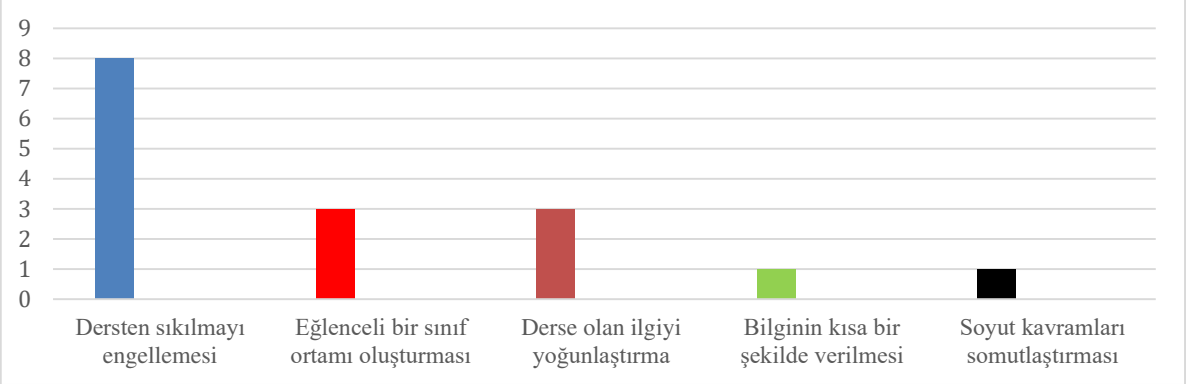


Şekil 2. Eğitici Çizgi Romanlarda Olumsuz Görünen Yönlere İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine yöneltilen "*Eğitici çizgi romanlarda gördüğünüz olumsuz yönler nelerdir?*" açık uçlu soruya sosyal bilgiler öğretmenlerinin vermiş oldukları cevaplara Şekil 2'de ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Şekil 2 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin 6'sı "*Bilginin çok kısa bir şekilde verilmesi*" şeklinde görüş bildirmiştir. 5 sosyal bilgiler öğretmeni "*Kareler arası geçişlerin belirgin olmaması*" cevabını verirken, 4 sosyal bilgiler öğretmeni

"*Karakterlerin mimiklerinin netleştirilmemesi*" görüşünü, 3 sosyal bilgiler öğretmeni "*Kazanımların senaryoda tam işlenmemesi*" görüşünü, 2 sosyal bilgiler öğretmeni "*Konuşma balonlarının yeri*" görüşünü belirtmiştir. Yine 2 sosyal bilgiler öğretmeni de "*Yazı boyutunun küçük olması*" şeklinde görüş ortaya koymuştur.

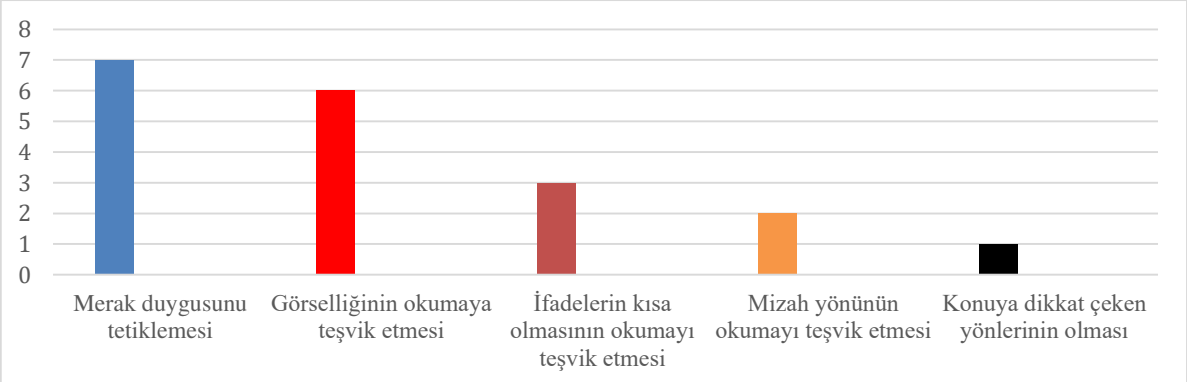
Şekil 2'de ön plana çıkan öğretmen görüşüne ait ifadeye şu şekilde yer verilmiştir: (*...eğitici çizgi romanlarda bir de konunun senaryoda sağlıklı bir şekilde işlenmesi gerekmektedir. Senaryo bu bağlamda çok önem arz ediyor. Çizgi romanı ortaya koyan kişi buna özellikle çok dikkat etmelidir. Eğer konuyla senaryo örtüşmezse verilmek istenen ileti havada kalır. Yani çizgi romanların görsel olması güzel de konunun da yani senaryonun da iyi bir şekilde işlenmesi gerekiyor. Bu kriterlerle ortaya konulan bir çizgi roman derslerde çok kolay bir şekilde kullanılabilir. Ben o kanaatteyim. Ö3*).



Şekil 3. Eğitici Çizgi Romanların Motivasyon Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine yöneltilen "*Eğitici çizgi romanların derse yönelik motivasyon üzerinde ne gibi bir etkiye sahiptir?*" açık uçlu soruya sosyal bilgiler öğretmenlerinin vermiş oldukları cevaplara Şekil 3'te ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Şekil 3 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin 8'i "*Dersten sıkılmayı engellemesi*" şeklinde görüş bildirmiştir. 3 sosyal bilgiler öğretmeni "*Eğlenceli bir sınıf ortamı oluşturması*" cevabını verirken, yine 3 sosyal bilgiler öğretmeni de "*Derse olan ilgiyi yoğunlaştırma*" görüşünü ortaya koymuştur. Aynı soruya 1 sosyal bilgiler öğretmeni "*Bilginin kısa bir şekilde verilmesi*" ve yine 1 sosyal bilgiler öğretmeni de "*Soyut kavramları somutlaştırması*" şeklinde görüş ortaya koymuştur.

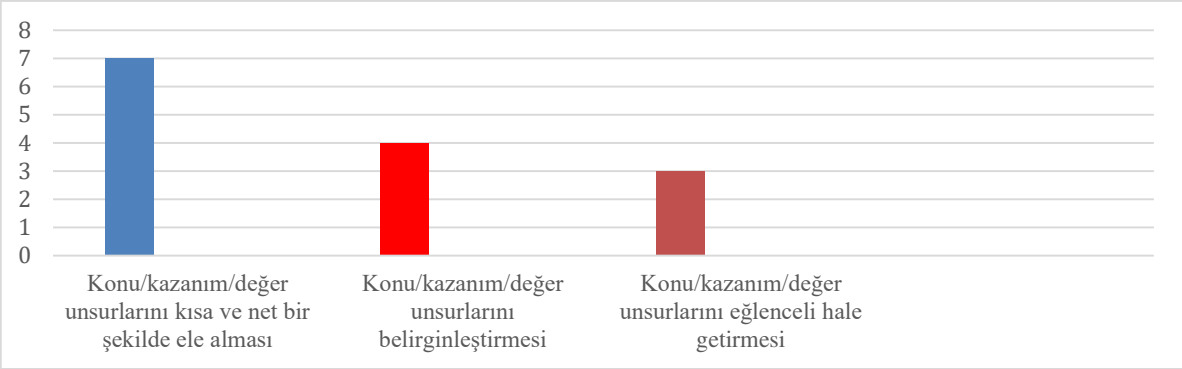
Şekil 3'te ön plana çıkan öğretmen görüşüne ait ifadeye şu şekilde yer verilmiştir: (*...derslerde kullandığımız yöntem ve teknikler ve ders işleme metodumuz sanırım öğrenciler tarafından çok sevilmiyor. Eğitici çizgi romanlar çoğunlukla mizah unsurunu kullandıkları için öğrencilerin derse olan ilgisini arttıracağını düşünüyorum. Bu da dersten sıkılmalarını engeller bence. Ayrıca dersler bir müddet sonra rutine biniyor sanırım ve öğrencilerde o şevki, ışığı göremiyorum. Çizgi romanlarla sanırım eğlenceli bir şekilde derslerimi işleyebilirim.* Ö9).



Şekil 4. Eğitici Çizgi Romanların Okuma Alışkanlığını Kazandırmasına İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine yöneltilen "*Eğitici çizgi romanların okuma alışkanlığı kazandırmada nasıl bir etkiye sahiptir?" açık uçlu soruya* sosyal bilgiler öğretmenlerinin vermiş oldukları cevaplara Şekil 4'te ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Şekil 4 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin 7'si "*Merak duygusunu tetiklemesi*" şeklinde görüş bildirmiştir. 6 sosyal bilgiler öğretmeni "*Görselliğinin okumaya teşvik etmesi*" cevabını verirken, 3 sosyal bilgiler öğretmeni "*İfadelerin kısa olmasının okumayı teşvik etmesi*" görüşünü, 2 sosyal bilgiler öğretmeni "*Mizah yönünün okumayı teşvik etmesi*" görüşünü ifade etmiştir. 1 sosyal bilgiler öğretmeni ise "*Konuya dikkat çeken yönlerinin olması*" şeklinde görüş ortaya koymuştur.

Şekil 4'te ön plana çıkan öğretmen görüşüne ait ifadeye şu şekilde yer verilmiştir: (*…çizgi romanlar zaten konuyu kısa ve net bir şekilde ele alıyor. Ama bana göre en önemli özelliği olayların bir sonraki karede ne olacağı yönündeki merak duygusunu oluşturmasıdır. Bu duygu öğrencinin okuma alışkanlığını daha rahat bir şekilde kazanmasına yardımcı olur. Ö8).*



Şekil 5. Eğitici Çizgi Romanların Konu/Kazanım/Değer Unsurlarını Ele Almasına İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine yöneltilen "*Eğitici çizgi romanlar konu/kazanım/değer unsurlarını ne şekilde ele almaktadır*?" sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinin vermiş oldukları cevaplara Şekil 5'te ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Şekil 5 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin 7'si "*Konu/kazanım/değer unsurlarını kısa ve net bir şekilde ele alması* " şeklinde görüş bildirmiştir. 4 sosyal bilgiler öğretmeni "*Konu/kazanım/değer unsurlarını belirginleştirmesi*" cevabını verirken, 3 sosyal bilgiler öğretmeni ise "*Konu/kazanım/değer unsurlarını eğlenceli hale getirmesi*" görüşünü ortaya koymuştur.

Şekil 5'te ön plana çıkan öğretmen görüşüne ait ifadeye şu şekilde yer verilmiştir: (*Öğretim programında özellikle üzerinde durulan unsurlardan bazıları değer, beceri veya kazanımların öğrencilere daha net, daha anlaşılır bir şekilde nasıl vermemiz konusunda dikkatle durulmuştur. Bu materyaller aracılığıyla konu/kazanım/değer olarak ifade edilen bu bileşenlerin daha eğlenceli bir şekilde öğrencilere benimsetilebileceğini ifade etmek istiyorum. Çünkü çizgi romanlar güldürmeyi merkeze alan materyallerdir. Ö13).*

SONUÇLAR ve TARTIŞMA

İçinde bulunulan bu teknolojik dönemde ve özellikle de küreselleşme kavramının ivme kazandığı bu yüzyılda insan hayatını ilgilendiren birçok farklı unsurun çok hızlı bir biçimde değişime uğrayarak insan hayatını da farklı şekillerde etkilediği görülmektedir. Bahsi geçen bu değişimin sanat, edebiyat, bilim, tıp, spor, siyaset ve daha birçok farklı alanda kendini hissettirdiği görülmektedir. Ancak ifade edilen bu alanlara nazaran eğitim alanında bu değişimin çok daha fazla olduğu görülmektedir (Genç ve Eryaman, 2008). Bu durumun asıl nedeni bilim, teknoloji ve diğer alanlarda yaşanan gelişmelerin insan hayatını fazlaca

etkilemesi ve geçmişe oranla günümüz dünyasında var olan öğrencilerin artık fazlaca bilgi, olgu ile olaylara karşı daha komplike bir yapıyla karşı karşıya kalmasıdır. İfade edilen bu gelişmeler, bazı dönemlerde insanoğlu ve dolayısıyla yaşamsal faaliyetlerini olumlu yönde etkilediği görülürken bazen de bu gelişmelerin insan hayatını çok olumsuz bir şekilde etkilediği görülmektedir. Neticede insanoğlunun bilişsel ve duyuşsal öğrenmeleri de bu yaşanan gelişmelerden fazlaca etkilenecektir (MEB, 2005). Bu durum ışığında insanların bilişsel ve duyuşsal anlamda içinde yaşadığı yüzyılın gerekliliklerine uygun bir biçimde yetiştirilmesi noktasında eğitim kurumlarına büyük görevler düşmektedir (Topkaya, 2016a). Eğitim kurumlarında verilmekte olan formal eğitim faaliyetlerinin eğitim-öğretim etkinliklerini tesadüfi olmaktan çıkarıp sistemli bir hale büründürdüğünden bahsedilebilir. Nitekim eğitim öğretim faaliyetlerinin düzenli bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayan asıl unsurun da modern bir bakış açısıyla hazırlanan öğretim programları olduğu unutulmamalıdır.

Güncellenen öğretim programlarında üzerinde önemle durulan noktalardan biri olan öğrencilerin öğrenme stilleri ve bu stillerin kişilere göre farklılığı noktasıdır. Bu bakış açısı şunu ortaya koymaktadır: kişiye göre en uygun öğrenme en iyi yöntemle sağlanabilmektedir. Ancak içinde bulunulan şartlara bakıldığında sınıfların kalabalık oluşu ile birlikte bireysel öğrenme stillerinin açığa çıkarılmasında yaşanan zamansal faktörlerin etkisi bireysel öğrenme stillerinin istenilen düzeyde ortaya çıkarılmasında büyük engelleri beraberinde getirmektedir. Çelik ve İlhan (2021) tarafından yapılan araştırmada, ders süreci içerisinde farklı türden materyallerin kullanılmasıyla bireysel öğrenme stillerinin daha sağlıklı bir şekilde ortaya çıkarılabileceği saptanmıştır. Hem görsel hem de yazıyı bir arada ortaya koyan eğitici çizgi romanların hem bireysel öğrenme hızına uygun hem de farklı türden değer, beceri ve kazanımların öğrencilere aktarılmasında önemli bir etkiye sahip olduğu ifade edilebilir (Topkaya, 2014; Topkaya, 2016b). İlgili alan yazın incelendiğinde eğitici çizgi romanlara yönelik görüşlerin alındığı nitel çalışmalara çok az sayıda rastlanmıştır (İlhan, 2016; Özdemir, 2017; Topkaya ve Yılar, 2015) rastlanmıştır. Çalışma kapsamında eğitici çizgi romanlara ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği bu araştırmada ulaşılan sonuçlara aşağıda ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

Çalışmanın birinci alt probleminde "Eğitici çizgi romanlarda gördüğünüz olumlu yönler nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin birinci alt probleme ilişkin olarak eğitici çizgi romanların bilgiyi eğlenceli bir yapıya dönüştürdüğü görüşünü yoğun bir şekilde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu görüşü ifade etmelerinde eğitici çizgi romanlarda kullanılan mizah içerikli dilin önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Nitekim Özdemir (2017) yapmış olduğu araştırmada eğitici çizgi romanlarla işlenen derslerde bilimsel içerikli kavram/kavramların öğretiminde eğitici çizgi romanların ders atmosferini eğlenceli bir yapıya kazandırdığını saptamıştır.

Çalışmanın ikinci alt probleminde "Eğitici çizgi romanlarda gördüğünüz olumsuz yönler nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin ikinci alt probleme ilişkin olarak bilginin çok kısa bir şekilde verilmesi görüşünü yoğun bir şekilde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu görüşü ifade etmelerinde eğitici çizgi romanlarda kullanılan dilin kısa ve ifadelerin net bir şekilde kullanılmasının önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın bu bulgusunu Topkaya ve Yılar (2015) tarafından ortaya konulan çalışmayla paralellik göstermektedir. Topkaya ve Yılar (2015) tarafından yapılan çalışmada eğitici çizgi romanların iletilmek istenen mesajı/iletiyi net bir biçimde vermeye aracılık ettiği görüşü saptanmıştır.

Çalışmanın üçüncü alt probleminde "Eğitici çizgi romanların derse yönelik motivasyon üzerinde ne gibi bir etkiye sahiptir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin üçüncü alt probleme ilişkin olarak eğitici çizgi romanların dersten sıkılmayı engellemesi görüşünü yoğun bir şekilde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu görüşü ifade etmelerinde eğitici çizgi romanlarda yer alan

kahramanların diyaloglarının heyecan duygusunu tetiklediği ve bu durumunda dersten sıkılma unsurunu yok ettiği düşünülmektedir. Olson (2008) tarafından yapılan araştırmada eğitici çizgi romanlarla işlenen fen dersine yönelik öğrencilerin konulara karşı daha istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın dördüncü alt probleminde "Eğitici çizgi romanların okuma alışkanlığı kazandırmada nasıl bir etkiye sahiptir?" sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dördüncü alt probleme ilişkin olarak eğitici çizgi romanların merak duygusunu tetiklemesi görüşünü yoğun bir şekilde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu görüşü ifade etmelerinde eğitici çizgi romanların akışkan bir yapıya sahip olmasının merak duygusunu oluşturmasına; bu durumun da okuma etkinliklerine karşı bireyde olumlu bir bakış açısı kazandırdığı ifade edilebilir. Topkaya, (2016c) yapmış olduğu araştırmada eğitici çizgi romanlarda kullanılan dilin sürükleyici bir yönünün olması öğrencilerde merak duygusunu tetiklediği sonucuna ulaşmıştır.

Çalışmanın beşinci alt probleminde "Eğitici çizgi romanlar konu/kazanım/değer unsurlarını ne şekilde ele almaktadır?" sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin beşinci alt probleme ilişkin olarak eğitici çizgi romanların k*onu/kazanım/değer unsurlarını kısa ve net bir şekilde ele alması* görüşünü yoğun bir şekilde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu görüşü ifade etmelerinde eğitici çizgi romanlarda kullanılan dilin net ifadeleri barındırmasının verilecek olan değer, beceri ve kazanım gibi bileşenleri daha anlaşılır hale getirmede etkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim Topkaya ve Doğan (2021) tarafından yapılan araştırmada eğitici çizgi romanların konuları kısa, net ve anlaşılır bir biçimde ela almaya olanak sağlayan materyaller olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

KAYNAKÇA

Akkaya, A. (2013). A different activity in grammar learning in Turkish course: Educational comic strips. International Journal of Academic Research, 5(5), 118-123.

Akkoyunlu, B. (1993). Bilgi Teknolojisi ve Eğitim. Eğitimde Bilgi Teknolojileri Seminer Notları. Ankara: MEB, Bilgisayar Hizmetleri Genel Müdürlüğü, EBİT Daire Başkanlığı Yayınları.

Alsaç, Ü. (1994). Türkiye'de karikatür, çizgi roman ve çizgi film. İstanbul: İletişim

Avcı Yücel, Ü., & Ergün, E. (2015). Öğretim materyallerinin hazırlanması ve seçimi. E. Cabi (Ed.), Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı içinde (ss. 49-71). Ankara: Pegem Akademi.

Best, J. W., ve Kahn, J. V. (2017). Eğitimde araştirma yöntemleri. (M. Durmuşçelebi, Çev.),(O. Köksal, Ed.). Konya: Dizgi Ofset.

Cary, S. (2004). Going graphic: Comics at work in the multilingual classroom. Portsmouth, NH: Heinemann

Cihan, N. (2014). Eğitsel araç olarak çizgi romanın ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders konularına uyarlanması. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(3), 313-321.

Çelik, K., ve İlhan, G.O. (2021). Çocuk haklarına yönelik eğitici çizgi roman:''Sadece Biriyim''. *Türkiye Eğitim Dergisi, 6*(1), 262-279.

Dewey, J. (1916). Democracy and Education: an Introduction to the Philosophy of Education. New York: Macmillan

Freeman, D. ve Freeman, Y. (2000). Teaching reading in multilingual classrooms. Portsmouth, NH: Heinemann.

Genç, S. Z. ve Eryaman, M. Y. (2008). Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 89-102.

Horn, M. (1976) The World Encyclopedia of Comics. New York: Chelsea House Publications.

Hutchinson, K. H. (1949). An experiment in the use of comics as instructional material. Journal of Educational Sociology, 23(4), 236-245.

Inge, M. T. (1997). Çizgi romanlar. Sanat Dünyamız, 64.

İlhan, G. O. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde çizgi romanların kullanımı (Yayımlanmamış doktora tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Khoii, R. ve Forouzesh, Z. (2010). Using comic strips with reading texts: Are we making a mistake?. Literacy Information and Computer Education Journal, 1(3), 168-177.

Marston, W. M. (1943). Why 100,000,000 Americans read comics. The American Scholar, 13(1), 35–44.

Meb. (2005). Milli eğitim bakanlığı 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler programı. Ankara: MEB Yayınları.

Megawati, F. ve Anugerahwati, M. (2012). Comic strips: A study on the teaching of writing narrative texts to Indonesian EFL students. TEFLIN Journal, 23(2), 183-205.

Meriç, A. (2013). The effect of comic strips on EFL reading comprehension. International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 4(1), 54-64.

Olson, J. C. (2008). The comic strip as a medium for promoting science literacy. Northridge: California State University Press.

Özdemir, E. (2017). Humor in elementary science: Development and evaluation of comic strips about sound. International Electronic Journal of Elementary Education, 9(4), 837-850.

Parsons, J. & Smith, K. (1993). Using Comic Books To Teach. Retrieved from ERIC Databese. ERIC Document ED363892.

Patton, M. Q. (1990). Qualitative evaluation and research methods. (2. Edition), London: Sage Publications.

Platin, A. (1985). Tek resimden dizi resme geçiş. Gösteri, 61.

Pustz, M. (2012). Comic Books and American Cultural History. New York: Continuum International Publishing Group

Şnetürk, M. (2020). Sosyal bilgiler dersinde eğitici çizgi roman ve eğitici çizgi film kullanımının öğrencilerin, tutum, motivasyon ve akademik başarılarına etkileri (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Ünal, O. & Demirkaya, H. (2019). A semi-experimental study on the use of educational comics in social studies. International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 40, 92-108.

Topkaya, Y. (2014). Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersinde eğitici çizgi roman kullanımının bilişsel ve duyuşsal öğrenmelere etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Topkaya, Y. (2016a). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin değer aktarım yaklaşımları hakkındaki görüşlerine ait nitel bir çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(1) , 637-652.

Topkaya, Y. (2016b). Doğal çevreye duyarlılık değerinin aktarılmasında kavram karikatürleri ile eğitici çizgi romanların etkililiğinin karşılaştırılması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(34), 259-272.

Topkaya, Y. (2016c). The impact of instructional comics on the cognitive and affective learning about environmental problems. Education and Science, 41(187), 199-219.

Topkaya, Y. ve Yılar, B. (2015). Analysis student views related to educative comics. Route Educational and Social Science Journal, 2(3), 106-117.

Topkaya, Y., & Şimşek, U. (2016). The effect of educational comics on the academic achievement and attitude towards earthquake. International Online Journal of Educational Sciences, 8(3), 46-54.

Topkaya, Y., ve Doğan, Y. (2020). 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki "Çevre Sorunları ve Çevreyle İlgili Örgütler" Konularının Öğretilmesinde Eğitici Çizgi Romanların Etkisi: Karma Bir Araştırma. Eğitim ve Bilim, 45(201), 167-188.

Tuncer, N. (1993). Çizgi Roman ve Çocuk. İstanbul; Çocuk Vakfı Yayınları.

Yıldır, E. (1994). Batı'da çizgi-roman. Töre Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, 152, 7-12.

Yıldırım, E. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının eğitici çizgi roman hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 6(11) , 52-70 .

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

The Journal of Interdisciplinary Educational Research

ISSN: 2602-2516
Journal of Interdisciplinary Educational Research
2022; 6(11);90-100

Perspectives of Social Studies Teachers on Educational Comics

Yavuz TOPKAYA[1] Deniz Mehmet YILMAZ[2] Fatih KALKAR[3]
Süleyman ERTEN[4] Musa KARAOGLU[5]

Abstract
Many different factors can be mentioned that enable the educational activities given in educational institutions to be carried out more effectively. However, in recent years, the use of educational comics, which is a genre that makes positive contributions to students' cognitive and affective learning, should be examined in more detail. Therefore, in this study, the perspectives of social studies teachers on educational comics were examined. The research was carried out on 15 social studies teachers working in the city center of Hatay in the 2021-2022 academic year. The research was designed in the case study technique, one of the qualitative research methods. The answers given by the social studies teachers to the questions in the interview form were analyzed by the content analysis technique. The findings reached within the scope of the study, those have been determined that educational comics allow the information to be given to the reader in an entertaining way, present the information to the reader in a short and clear way, prevent boredom from the lesson, trigger the sense of curiosity, and briefly and clearly explain the subject / outcome / value elements. there are elements that allow it to be addressed.

Keywords: Social Studies, social studies teacher, educational comics.

INTRODUCTION

Scientific developments in today's world have increased the speed of human beings' accessing and using information. As a result of these developments, teachers can take advantage of all the opportunities of this technological effect and bring their out-of-class activities to the classroom in an instant. It is known that visual materials, which have an important place in learning in particular, are now transferred to classroom environments by making use of the technology. It can be stated that visual materials, which are of such importance in educational activities, increase the interest in the lesson and transform the lessons into an entertaining structure (Topkaya & Şimşek, 2017).

It is known that the materials, which are of such importance in educational activities, directly and positively support the development of students in terms of cognitive, affective and psychomotor. It is also known that the use of materials has a great impact on providing the person with a broad perspective, enriching educational activities, and creating processes for different individuals at different levels, according to their own individual learning pace. It should also not be forgotten that teaching materials have a vital importance for both students and teachers in the classroom. While these materials provide great convenience to the students

[1]Assoc. Prof. Dr., Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Department of Social Studies Education. Hatay-Türkiye topkayay@gmail.com , orcid.org/0000-0001-9722-1114
[2]Assistant Principal, Hatay Nizamettin Özkan Primary School, Hatay-Türkiye, denizyilmaz1000@hotmail.com , orcid.org/0000-0002-4129-1655
[3]Principal, Reyhanli Uzunkavak Primary School, Hatay-Türkiye, fatihkalkar@hotmail.com , orcid.org/0000-0002-3741-0455
[4]Principal, Reyhanli Toki Sezer Uçar Secondary School, Hatay-Türkiye, suleymanerten@gmail.com , orcid.org/0000-0003-4809-5574
[5]Principal, Antakya Yeşilova Primary School, Hatay-Türkiye, mkaraoglu31@hotmail.com , orcid.org/0000-0002-3499-6534

Received: 18.04.2022
Accepted: 22.04.2022

in reaching the goal of the lessons; it also allows teachers the subject to be taught to be concretized and presented to the students in a simple way in addition to enriching the lessons for teachers. As a matter of fact, it is an inevitable fact that teaching the subjects with the materials prepared in accordance with both the course and the content of the course will make the course process more enjoyable (Avcı Yücel & Ergün, 2015). Because the materials appeal to the sense organs of the students and offer great contributions to their attitudes and behaviors. The researches show that the more a material appeals to the sense organs, the higher the learning activities will be achieved (Dilmaç, 2013). As a matter of fact, Şentürk (2020) stated that with a material that is unknown and not accepted by the students, it is not possible to attract the attention of those to the lesson and as a natural result of this, the desired goal cannot be achieved.

As in the postmodern era, human needs have changed constantly and human beings have entered into different searches accordingly. The activities of human beings during these searches had different effects according to the development levels of the countries. As a result, the level of development has changed from society to society and from country to country. From the Paleolithic period to today's modern age, the development of societies was expressed by different kinds of indicators. For example, while the development of the countries was expressed according to the agricultural activities of the societies in the previous periods, this development indicator converted to the amount of iron and steel produced after a while, and in today's modern age, this indicator is now completely shaped according to the level of producing, using and putting information into human life (Akkoyunlu, 1993). In this century, science and scientific perspective have moved to such advanced dimensions that countries and decision makers of those countries are now focusing more on education and programs, which are the most important elements of education. Especially, curricula need to be revised and updated according to the requirements of the century and the time period in which they live (Ünal and Demirkaya, 2019). With the updating of the curricula, it is necessary to transfer these gains by supporting them with different kinds of materials in order to teach the students the gains included in the curriculum effectively.

The materials used in the course process are very important since they maximize the quality dimension of educational activities. In particular, they are elements that allow students to participate more actively in the course process and make a great contribution to students' being at the center of learning activities. However, in order for the materials of such importance to reveal the desired results, it is beneficial to prepare them according to the content, gains and values of the course, especially while preparing it. Especially in enriching the course process, more than one type of material can be mentioned, but educational comics have brought very successful results on cognitive and affective learning in recent years. Famous American thinker and pedagogue John Dewey (1916) is known to have the opinion that the use of educational comics during the course process will have a positive effect on the course. Dewey stated that students' perspectives towards the lesson and the use of visual materials to motivate them towards the lesson should be given importance with the following statement: "I believe that the image is a great educational tool" (Ünal and Demirkaya, 2019).

According to Alsaç (1994), who draws attention to the fact that comics are an artistic genre, comics are the event of telling a story with drawings. According to Platin (1985), comics are the continuing pictures which describe a situation belonging to any theme. Inge (1997) defined comics as a balanced treatment of pictures, characters and fiction.

Although comics and cartoons are expressed as the same thing by many, it can be stated that these two genres are actually very different from each other and both genres have different concepts (Topkaya, 2014). While there is a flow and frames following each other in comics, it can be stated that cartoons have a structure consisting of a single frame and revealing only one situation (Horn, 1976; Yıldır, 1987).

The features of educational comics, which have a unique concept, are expressed as follows:

- Telling a story with pictures (square) with a follow-up feature,
- The continuity of the characteristics of the characters,
- Combining speech (expression) balloons and pictures,
- With the existence of the text-picture relationship, the weight is in the pictures,
- Published within a certain time period (Tuncer, 1993).

It is necessary to express the main features that cause the use of educational comics, which are included in the educational activities, in the course process as follows:

- Providing the opportunity to read the topics covered within the scope of educational comics in a relevant way,
- Educational comics allow for active participation in the lesson,
- Educational comics turn the lesson process into an entertaining structure,
- Educational comics provide an effective learning environment in teaching ambiguous and difficult subjects,
- The text-picture relationship simplifies the subject to be taught in educational comics,
- Educational comics allow to make the subjects more understandable since the characters may be gotten identified with.
- Educational comics allow raising individuals with characteristics and virtue (Marston, 1943; Hutchinson, 1949; Parsons & Smith, 1993; Pustz, 2012).

When the relevant literature is examined, it is seen that studies examining the effect of educational comics on academic achievement and attitude show a great deal of intensity (Akkaya, 2013; Cary, 2004; Cihan, 2014; Freeman and Freeman, 2000; Khoii and Forouzesh, 2010; Megawati and Anugerahwati, 2012; Meriç, 2013; Topkaya and Şimşek, 2016; Topkaya and Yılar, 2015) while the number of (qualitative) studies examining the perspective towards educational comics is quite low (Yıldırım, 2016; Topkaya and Doğan, 2020). It is thought that this study, which is designed with a qualitative fiction, will contribute to the relevant literature in this context.

Purpose of the research

The aim of this study is to reveal the opinions of social studies teachers about educational comics. In this context, this research will seek answers to the following sub-problems:

1) What are the positive aspects you see in educational comics?
2) What are the negative aspects you see in educational comics?
3) What effect do educational comics have on motivation for the lesson?
4) What effect do educational comics have on gaining reading habits?
5) In what way do educational comics deal with the subject/outcome/value?

METHOD

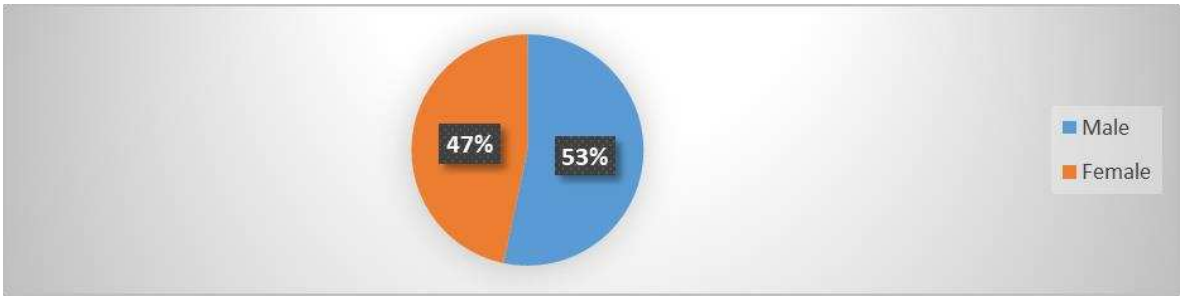
Research Pattern

This study, which examines the views of social studies teachers on educational comics, was designed by considering the case study technique. The most distinctive aspect of a qualitative case study is the in-depth examination of one or more events. Different kinds of factors belonging to any situation are examined with a holistic perspective, and how the perspective affects the existing situation and how it is affected by that situation are investigated. For these

reasons, the data of the research were obtained by the case study technique. Case study is the detailed presentation of the perspectives of individuals and any group about a current phenomenon, situation or current event (Yıldırım & Şimşek, 2006). In other words, case study can be expressed as a longitudinal approach that explains any situation or reveals the factors affecting the change and development related to that situation in detail, and while doing this, it reveals the progress made during the process (Best & Kahn, 2017).

Working group

This research was carried out on 15 social studies teachers working in secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in the city center of Hatay. The research was carried out in the fall semester of the 2021-2022 academic year. Eight of the social studies teachers in the study group were male (53%) and 7 were female (47%). All of the social studies teachers who were asked for their opinions within the scope of the study group participated in the research voluntarily without any pressure/obligation.



Graph 1. Information of the Working Group

Data Collection Tools

In the qualitative researches the person(s) conducting the research collect data from the participants through observation, interview forms and interviews in order to collect data for their studies (Wiersma, 1995). In this study, in which the perspectives of the social studies teachers participating in the research on educational comics were revealed, data were collected from the participants through the semi-structured interview form prepared by the researchers. In the prepared interview form, there are 5 open-ended questions to direct to the participants. In order to reveal the content and content validity of the open-ended questions in the interview form, 3 experts were consulted for their opinions and the forms were distributed to 7 social studies teachers who were not included in the research in order to test whether the questions in the form were understandable, and the statements in some questions were revised according to their feedback. After all of these, the interview form was given its final form. In order to get their opinions on educational comics, first of all, educational comics prepared by the researchers through the application www.pixton.com were delivered to them and they were asked to read those comics. After this stage, semi-structured interview forms prepared by the researchers were delivered to the participants and they were asked to answer the questions about the educational comics prepared. A small part of the educational comics prepared to get opinions from the participants is given below.



Picture 1. Educational Novel Used in the Scope of the Study

Analysis of Data

The data obtained in this research, in which the perspectives of the social studies teachers, whose opinions were consulted, on educational comics were examined, were analyzed by the content analysis technique. The most important element in content analysis technique is to determine the existing relationships with the concepts that will reveal the obtained data (Yıldırım & Şimşek, 2006). The main goal in the analysis of the obtained data is to collect the data that are related to each other under certain themes (Patton, 1990). The frequency of the expressions was taken into account in the creation of the theme/themes reached, and the order was made from the most to the least, and teacher expressions that would support the reached themes were expressed T-1, T-2, T-3,...T-15.

FINDINGS

The findings obtained as a result of the data obtained in this study, in which the views of social studies teachers on educational comics were examined, are given below in detail.

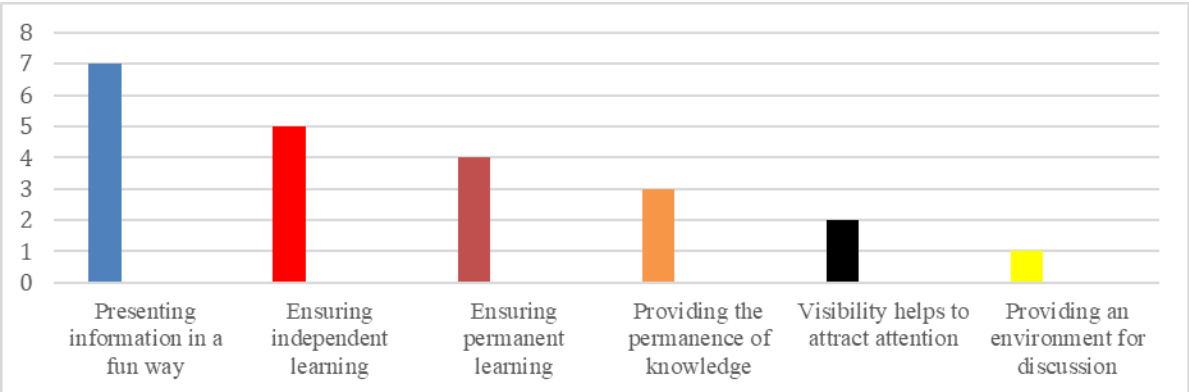


Figure1. Findings Regarding to Positive Aspects in Educational Comics

The answers given by the social studies teachers to the open-ended question "What are the positive aspects you see in educational comics *?"* are given in Figure 1 in detail. When Figure 1 is examined, 7 of the social studies teachers stated as "*Presenting information in a fun way*". While 5 social studies teachers gave the answer *"Ensuring independent learning", 4 social*

studies teachers stated the opinion of "Ensruing permanent learning", 3 social studies teachers "*providing the permanence of knowledge*", and 2 social studies teachers stated their opinion as "*Visibility helps to attract attention*". 1 social studies teacher expressed an opinion as *"Providing an environment for discussion* ".

The expression of the teacher's opinion that comes to the fore in Figure 1 is as follows: (*...some concepts and topics in the lessons do not arouse much interest by the students and the students get bored during the lesson. I think that the teachers should use these materials frequently in their lessons, since comics make the subjects fun. In particular, the use of humorous language by the characters in the comics raises the students' interest in the lesson, which can bring more success. T7)*

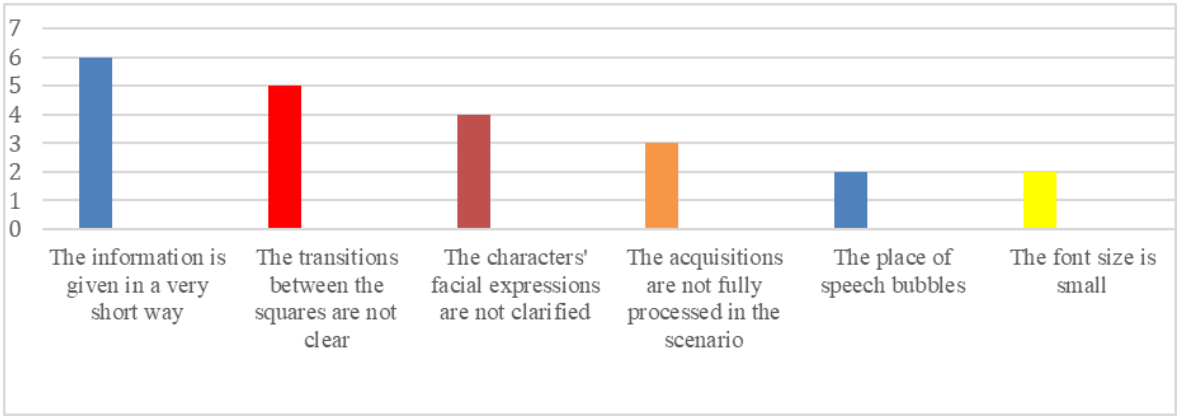


Figure 2. Findings Regarding Negative Aspects in Educational Comics

For the question "*What are the negative aspects you see in educational comics? t*he answers given by the social studies teachers are given in Figure 2 in detail. When Figure 2 is examined, 6 of the social studies teachers stated that "*the information is given in a very short way* ". While 5 social studies teachers gave the answer "The *transitions between the squares are not clear ", 4 social studies teachers expressed the opinion of "The characters' facial expressions are not clarified*", 3 social studies teachers stated the opinion "The *acquisitions are not fully processed in the scenario*", and 2 social studies teachers expressed the opinion of " *The place of speech bubbles*". Again, 2 social studies teachers expressed an opinion as " *The font size is small ".*

In Figure 2, the perspective which come in the fore is given as: (*...in educational comics, the subject should also be handled in an effective way in the scenario. The scenario is very important in this context. The person who reveals the comic should pay special attention to this. If the scenario does not match the topic, the message to be given hangs in the air. So it is good that the comics are visual. The subject, namely the scenario, needs to be handled well. A comic book created with these criteria can be used in lessons very easily. I am of that opinion. T3*) .

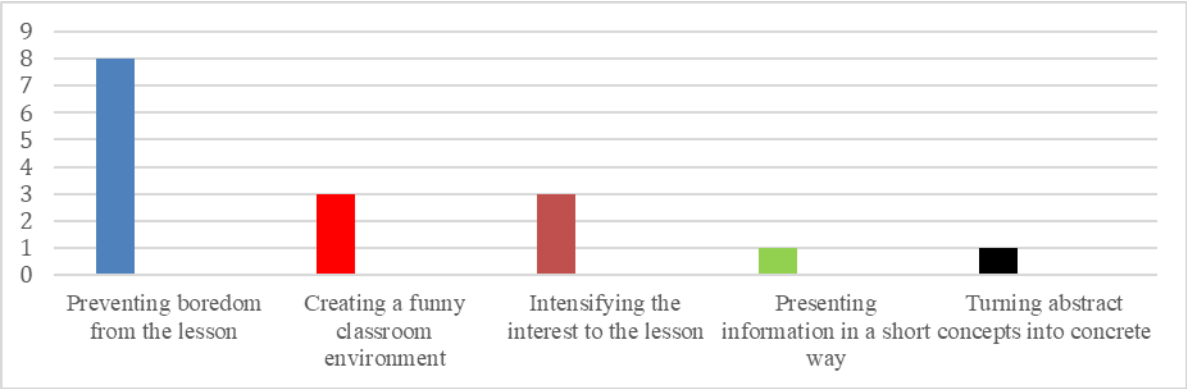


Figure 3. Findings on the Effect of Educational Comics on Motivation

"What effect do educational comics have on motivation towards the lesson?" question directed to social studies teachers . The answers given by the social studies teachers to this open-ended question are given in Figure 3 in detail. When Figure 3 is examined, 8 of the social studies teachers stated that "It *prevents boredom from the lesson"*. While 3 social studies teachers gave the answer "*Creating a fun classroom environment", 3 social studies teachers also expressed the view of "intensifying the interest in the lesson*". To the same question, 1 social studies teacher gave an opinion as "*Giving information in a short way*" and 1 social studies teacher gave an opinion as "*Concrete abstract concepts".*

The expression of the teacher's view that comes to the fore in Figure 3 is as follows: (... *I think the methods and techniques we use in the lessons and our teaching method are not liked by the students very much. I think that the educational comics will increase the students' interest in the lesson because they mostly use humor. I think it prevents them from getting bored with the lesson. Also, I think the lessons get into routine after a while and I can't see that enthusiasm and light in students. I think I can teach my lessons in a fun way with comics. T*9).

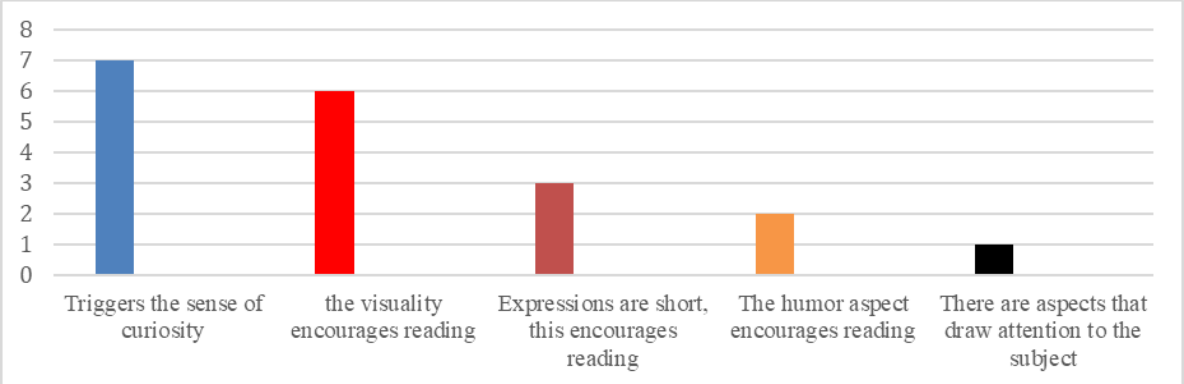


Figure 4. Findings Regarding to Educational Comics' Gaining Reading Habits

The question "What is the effect of educational comics on gaining reading habit?" directed to social studies teachers . The answers given by the social studies teachers to this *open-ended question* are given in Figure 4 in detail. When Figure 4 is examined, 7 of the social studies teachers stated that "it *triggers the sense of curiosity*". While 6 social studies teachers gave the answer "its *visuality encourages reading", 3 social studies teachers expressed the view that "expressions are short and this encourages reading*", and 2 social studies teachers expressed the view *that "the aspect of humor encourages reading*". 1 social studies teacher expressed an opinion as "There are some *aspects that draw attention to the subject".*

The opinion of the teachers, which comes to the fore in Figure 4, is given as follows: (... *comics already deal with the subject briefly and clearly. But in my opinion, the most important feature is*

that it creates a sense of curiosity about what will happen in the next frame. This feeling helps them gain the habit of reading more easily. T8).

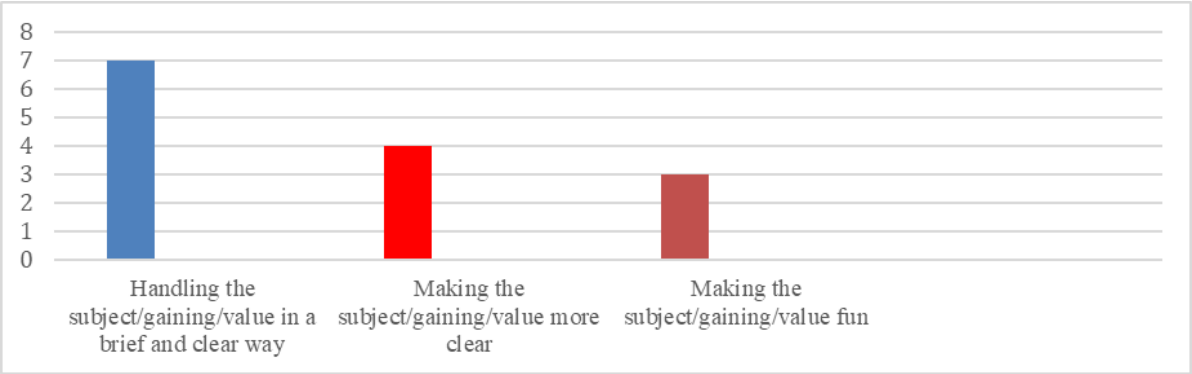


Figure 5. Findings Concerning Educational Comics Dealing with Topic/Outcome/Value

Social studies teachers were asked "*How do educational comics deal with the subject/achievement/value*?" The answers given by the social studies teachers to this question are given in Figure 5 in detail. When Figure 5 is examined, 7 of the social studies teachers expressed their opinion as "*Handling the subject/gaining/value in a brief and clear way*". While 4 social studies teachers gave the answer "*making the subject/objection/value more clear ", 3 social studies teachers expressed the view that "it makes the subject/objection/value fun*".

The teacher's opinion which comes to the fore in Figure 5, is given as follows: (*Some of the elements that are especially emphasized in the curriculum are carefully focused on how to give values, skills or achievements to the students in a clearer and more understandable way. Through these materials, the subject / outcome / I would like to express that these components, which are expressed as values, can be adopted by students in a more fun way because comics are materials that center on making them laugh.* T*13).*

CONCLUSIONS AND DISCUSSION

In this technological period, and especially in this century where the concept of globalization has gained much meaning, it is seen that many different elements concerning human life have changed very rapidly and have affected human life in different ways. It is seen that this change has made itself felt in many different fields such as art, literature, science, medicine, sports, politics and many more. However, it is seen that this change is much more in the field of education compared to these mentioned fields (Genç & Eryaman, 2008). The main reason for this situation is that the developments in science, technology and other fields affect human life a lot and the students who exist in today's world compared to the past are now faced with a more complicated structure against much more information, facts and events. While these developments are seen to have a positive effect on human beings and therefore their vital activities in some periods, it is seen that sometimes these developments affect human life in a very negative way. As a result, cognitive and affective learning of human beings will be greatly affected by these developments (MEB, 2005). In the light of this situation, educational institutions have a great responsibility in raising people cognitively and emotionally in accordance with the requirements of the century in which they live (Topkaya, 2016a). It can be said that the formal education activities given in educational institutions transform the educational activities from being accidental to a systematic one. As a matter of fact, it should not be forgotten that the main factor contributing to the regular implementation of education and training activities is the curriculum prepared with a modern perspective.

One of the important points in the updated curriculum is the learning styles of the students and the difference of these styles according to the individuals. This perspective reveals that the

most appropriate learning for the individual can be achieved by the best method for him/her. However, considering the current conditions, the crowded classrooms and the effect of temporal factors in revealing individual learning styles bring great obstacles to revealing individual learning styles at the desired level. In the study conducted by Çelik and İlhan (2021), it was determined that individual learning styles can be revealed in a more effective way by using different types of materials during the course process. It can be stated that educational comics, which present both image and text together, are both suitable for individual learning speed and have a significant effect on transferring different kinds of values, skills and acquisitions to students (Topkaya, 2014; Topkaya, 2016b). When the relevant literature is examined, few qualitative studies in which opinions on educational comics are taken (İlhan, 2016; Özdemir, 2017; Topkaya & Yılar, 2015) were found. Within the scope of the study, the results of this research, in which the views of social studies teachers about educational comics were examined, are given below in detail.

In the first sub-problem of the study, "What are the positive aspects you see in educational comics?" search for an answer to the question. In the light of the findings, it was seen that social studies teachers expressed the opinion that educational comics transform knowledge into an entertaining structure regarding the first sub-problem. It is thought that the humorous language used in educational comics has an important effect on the expression of this view by social studies teachers. As a matter of fact, Özdemir (2017) determined in his research that educational comics bring the atmosphere of the lesson to a fun structure in the teaching of scientific concepts/concepts in the lessons taught with educational comics.

In the second sub-problem of the study, "What are the negative aspects you see in educational comics?" search for an answer. In the light of the findings, it was seen that social studies teachers expressed the opinion of giving information in a very short way regarding the second sub-problem. It is thought that the use of short language and clear expressions in educational comics has an important effect on social studies teachers' expression of this view. This finding of the study is in parallel with the study by Topkaya and Yılar (2015). In the study conducted by Topkaya and Yılar (2015), it was determined that educational comics mediate the message to be conveyed clearly.

In the third sub-problem of the study, "What effect do educational comics have on motivation for the lesson?" search for an answer. In the light of the findings, it was seen that social studies teachers expressed the opinion that educational comics prevent boredom from the lesson, regarding the third sub-problem. It is thought that when social studies teachers express this view, the dialogues of the heroes in the educational comics trigger the feeling of excitement and in this case, it breaks the boredom from the lesson. In the study conducted by Olson (2008), it was concluded that the students in the science lesson taught with educational comics were more willing to the subjects.

In the fourth sub-problem of the study, “What is the effect of educational comics on gaining reading habit?” search for an answer. In the light of the findings, it was seen that the social studies teachers intensely expressed the opinion that educational comics trigger the sense of curiosity regarding the fourth sub-problem. The fact that educational comics have a fluid structure, social studies teachers thinks this creates a sense of curiosity. It can be stated that this situation gives the individual a positive perspective towards reading activities. Topkaya (2016c) concluded in his research that the language used in educational comics has an immersive aspect that triggers a sense of curiosity in students.

In the fifth sub-problem of the study, “How do educational comics deal with the subject/outcome/value elements?” search for an answer. In the light of the findings, it has been seen that social studies teachers intensely expressed the view that educational comics should *briefly and clearly deal with the subject/outcome/value.* It is thought that the clear expressions of the language used in the educational comics are very effective in making the components such as the values, skills and achievements more understandable. As a matter of fact, in the

research conducted by Topkaya and Doğan (2021), they concluded that educational comics are materials that allow the subjects to be dealt with in a short, clear and understandable way.

REFERENCES

Akkaya, A. (2013). A different activity in grammar learning in Turkish course: Educational comic strips. International Journal of Academic Research, 5(5), 118-123.

Akkoyunlu, B. (1993). Bilgi Teknolojisi ve Eğitim. Eğitimde Bilgi Teknolojileri Seminer Notları. Ankara: MEB, Bilgisayar Hizmetleri Genel Müdürlüğü, EBİT Daire Başkanlığı Yayınları.

Alsaç, Ü. (1994). Türkiye'de karikatür, çizgi roman ve çizgi film. İstanbul: İletişim

Avcı Yücel, Ü., & Ergün, E. (2015). Öğretim materyallerinin hazırlanması ve seçimi. E. Cabi (Ed.), Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı içinde (ss. 49-71). Ankara: Pegem Akademi.

Best, J. W., ve Kahn, J. V. (2017). Eğitimde araştirma yöntemleri. (M. Durmuşçelebi, Çev.),(O. Köksal, Ed.). Konya: Dizgi Ofset.

Cary, S. (2004). Going graphic: Comics at work in the multilingual classroom. Portsmouth, NH: Heinemann

Cihan, N. (2014). Eğitsel araç olarak çizgi romanın ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders konularına uyarlanması. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(3), 313-321.

Çelik, K., ve İlhan, G.O. (2021). Çocuk haklarına yönelik eğitici çizgi roman:''Sadece Biriyim''. *Türkiye Eğitim Dergisi, 6*(1), 262-279.

Dewey, J. (1916). Democracy and Education: an Introduction to the Philosophy of Education. New York: Macmillan

Freeman, D. ve Freeman, Y. (2000). Teaching reading in multilingual classrooms. Portsmouth, NH: Heinemann.

Genç, S. Z. ve Eryaman, M. Y. (2008). Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 89-102.

Horn, M. (1976) The World Encyclopedia of Comics. New York: Chelsea House Publications.

Hutchinson, K. H. (1949). An experiment in the use of comics as instructional material. Journal of Educational Sociology, 23(4), 236-245.

Inge, M. T. (1997). Çizgi romanlar. Sanat Dünyamız, 64.

İlhan, G. O. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde çizgi romanların kullanımı (Yayımlanmamış doktora tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Khoii, R. ve Forouzesh, Z. (2010). Using comic strips with reading texts: Are we making a mistake?. Literacy Information and Computer Education Journal, 1(3), 168-177.

Marston, W. M. (1943). Why 100,000,000 Americans read comics. The American Scholar, 13(1), 35–44.

Meb. (2005). Milli eğitim bakanlığı 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler programı. Ankara: MEB Yayınları.

Megawati, F. ve Anugerahwati, M. (2012). Comic strips: A study on the teaching of writing narrative texts to Indonesian EFL students. TEFLIN Journal, 23(2), 183-205.

Meriç, A. (2013). The effect of comic strips on EFL reading comprehension. International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 4(1), 54-64.

Olson, J. C. (2008). The comic strip as a medium for promoting science literacy. Northridge: California State University Press.

Özdemir, E. (2017). Humor in elementary science: Development and evaluation of comic strips about sound. International Electronic Journal of Elementary Education, 9(4), 837-850.

Parsons, J. & Smith, K. (1993). Using Comic Books To Teach. Retrieved from ERIC Databese. ERIC Document ED363892.

Patton, M. Q. (1990). Qualitative evaluation and research methods. (2. Edition), London: Sage Publications.

Platin, A. (1985). Tek resimden dizi resme geçiş. Gösteri, 61.

Pustz, M. (2012). Comic Books and American Cultural History. New York: Continuum International Publishing Group

Şentürk, M. (2020). Sosyal bilgiler dersinde eğitici çizgi roman ve eğitici çizgi film kullanımının öğrencilerin, tutum, motivasyon ve akademik başarılarına etkileri (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Ünal, O. & Demirkaya, H. (2019). A semi-experimental study on the use of educational comics in social

studies. International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 40, 92-108.

Topkaya, Y. (2014). Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi dersinde eğitici çizgi roman kullanımının bilişsel ve duyuşsal öğrenmelere etkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Topkaya, Y. (2016a). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin değer aktarım yaklaşımları hakkındaki görüşlerine ait nitel bir çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(1) , 637-652.

Topkaya, Y. (2016b). Doğal çevreye duyarlılık değerinin aktarılmasında kavram karikatürleri ile eğitici çizgi romanların etkililiğinin karşılaştırılması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(34), 259-272.

Topkaya, Y. (2016c). The impact of instructional comics on the cognitive and affective learning about environmental problems. Education and Science, 41(187), 199-219.

Topkaya, Y. ve Yılar, B. (2015). Analysis student views related to educative comics. Route Educational and Social Science Journal, 2(3), 106-117.

Topkaya, Y., & Şimşek, U. (2016). The effect of educational comics on the academic achievement and attitude towards earthquake. International Online Journal of Educational Sciences, 8(3), 46-54.

Topkaya, Y., ve Doğan, Y. (2020). 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki "Çevre Sorunları ve Çevreyle İlgili Örgütler" Konularının Öğretilmesinde Eğitici Çizgi Romanların Etkisi: Karma Bir Araştırma. Eğitim ve Bilim, 45(201), 167-188.

Tuncer, N. (1993). Çizgi Roman ve Çocuk. İstanbul; Çocuk Vakfı Yayınları.

Yıldır, E. (1994). Batı'da çizgi-roman. Töre Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, 152, 7-12.

Yıldırım, E. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının eğitici çizgi roman hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 6(11) , 52-70 .

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.